

MAGISTRÁT MĚSTA OLOMOUCE

ODBOR PAMÁTKOVÉ PÉČE

Hynaisova 34/10, 779 00 Olomouc

Spisový znak – 411.1, skartační znak/skart. lhůta – A/10

Č. j. SMOL/046678/2021/OPP/KO

V Olomouci 16.2.2021

Spisová značka: S-SMOL/022115/2021/OPP

Uvádějte vždy v korespondenci

Oprávněná úřední osoba pro vyřízení: Ing. Petr Koluch, Ph.D., dveře č. 1.22
Telefon: 588 488 133

E-mail: petr.koluch@olomouc.eu

Oprávněná úřední osoba pro podepisování: Mgr. Vlasta Kauerová

Závazné stanovisko

Dne 25.1.2021 obdržel Magistrát města Olomouce, odbor památkové péče žádost o vydání závazného stanoviska, podle ustanovení § 14 odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o státní památkové péči“) ve věci opravy uličních fasád budovy bývalé Tereziánské zbrojnice, č. p. 842, Biskupské náměstí č. o. 1, st. parcela č. 188, k. ú. Olomouc-město, obec Olomouc, zapsané nemovité kulturní památky rejstříkové číslo 13453/8-3540 Ústředního seznamu kulturních památek České republiky.

Vlastníkem předmětného objektu je Univerzita Palackého v Olomouci, Křížkovského 511/8, 77900 Olomouc, (IČ 61989592). Žádost o vydání závazného stanoviska podal na základě plné moci vlastníka předmětného objektu, Atelier Polách & Bravenec s.r.o., Mahlerova 240/15, 779 00 Olomouc, IČ 25870092 (dále jen „žadatel“).

Magistrát města Olomouce, odbor památkové péče vydává, podle ustanovení § 14 odst. 3 zákona o státní památkové péči, jako příslušný orgán státní správy na úseku státní památkové péče, podle ustanovení § 149 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), toto

závazné stanovisko:

Realizace opravy uličních fasád budovy bývalé Tereziánské zbrojnice, č. p. 842, Biskupské náměstí č. o. 1, st. parcela č. 188, k. ú. Olomouc-město, obec Olomouc, zapsané nemovité kulturní památky rejstříkové číslo 13453/8-3540 Ústředního seznamu kulturních památek České republiky, jež se nachází na území Městské památkové rezervace Olomouc (dále jen „MPR“), prohlášené dne 21.12.1987 výnosem Ministerstva kultury ČSR, č. j. 16.417/87-VI/1, podle předložené žádosti a projektové dokumentace: „Oprava uličních fasád budovy Zbrojnice Univerzity Palackého v Olomouci“, kterou v prosinci 2020 vypracoval Ing. arch. Jan Polách, Atelier Polách & Bravenec s.r.o., Mahlerova 240/15, 779 00 Olomouc,

je z hlediska zájmů státní památkové péče přípustná za těchto podmínek:

1. Orgánu státní památkové péče bude předložen k posouzení v samostatném správním řízení upřesněný návrh rozsahu odstranění omítek do stanovených výšek na základě doplňkového průzkumu měření při realizaci stavby.
2. K obnově omítek fasád nad zónou sanace vlhkosti zdiva budou použity malty svým složením, strukturou a barevností blízké maltám použitým k vyhotovení stávajících omítek nacházejících se v bezprostředně navazujících částech omítaných ploch. Způsob povrchového zpracování nových omítek bude shodný s povrchovým zpracováním uvedených starších omítek.
3. Po provedení sanačních opatření budou dlážděné plochy dotčených chodníků uvedeny do původního stavu, tj. nedojde k navrhované provizorní předlažbě chodníků po provedených výkopech a obnově anglických dvorků.
4. Návrh konkrétního barevného řešení uličních fasád bude předmětem samostatného správního řízení.

5. Nebude provedeno navrhované oplechování horní plochy říms suprafenster okenních otvorů.
6. Orgánu státní památkové péče bude předložen k posouzení v samostatném správním řízení návrh prvků grafického označení objektu.
7. Ve fázi čištění kamenných prvků památky nebude použita tlaková voda na soudržné části, ale bude použita voda s regulovaným tlakem vody.

Odůvodnění

Objekt č. p. 842 na Biskupském náměstí č. o. 1 na st. parcele č. 188 v k. ú. Olomouc-město, obec Olomouc je zapsaná nemovitá kulturní památka rejstříkové číslo 13453/8-350 Ústředního seznamu kulturních památek České republiky, jenž se nachází na území MPR, a která byla prohlášena výnosem Ministerstva kultury ČSR dne 21.12.1987 pod č. j. 16.417/87-VI/1; je evidována pod identifikačním číslem 1987701 a rejstříkovým číslem 1031. Na tomto území jsou uplatňovány památkové zájmy.

Charakteristika objektu:

Objekt je bývalou Tereziánskou zbrojnicí vystavěnou v letech 1768 až 1778 v souvislosti s budováním olomoucké pevnosti. Výraznější stavební úpravy tento objekt prodělal v sedmdesátých a v devadesátých letech 20. století. Stavba si však i přes vcelku razantní úpravy ve své hmotě uchovává cenné pozdně barokní a klasicistní konstrukce. V současné době se jedná o patrovou čtyřkřídlou stavbu vystavěnou na téměř čtvercovém půdoryse s vnitřním nádvořím. Objekt je zastřešen sedlovými střechami prolomenými novodobými vikýři. Předmětná stavební památka je kvalitní architekturou s řadou dochovaných cenných historických konstrukcí.

K předmětné žádosti, podané dne 25.1.2021, shromáždil Magistrát města Olomouce, odbor památkové péče (dále též „správní orgán“) následující podklady:

1. projektovou dokumentaci pro provádění stavby: „Oprava uličních fasád budovy Zbrojnice Univerzity Palackého v Olomouci“, kterou v prosinci 2020 vypracoval Ing. arch. Jan Polách, Atelier Polách & Bravenec s.r.o., Mahlerova 240/15, 779 00 Olomouc,
2. písemné vyjádření Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Olomouci č. j. NPU-391/6773/2020 (pozn. *správního orgánu – správně má být uvedeno č. j. NPU-391/6773/2021*) ze dne 2.2.2021 (dále jen NPÚ“), které vypracovali odborní pracovníci Mgr. Ondřej Belšík, Mgr. Markéta Tichá a Bc. Kamila Davidová.
3. předchozí rozhodnutí správního orgánu k restaurování kovářských, štukových, kamenných a truhlářských prvků fasád předmětného objektu č. j. SMOL/198250/2020/OPP/KO, sp. zn. S-SMOL/155750/2020/OPP ze dne 17.8.2020.
4. stanovisko žadatele k písemnému vyjádření NPÚ ze dne 8.2.2021.

Popis navržených prací:

Předmětem předložené žádosti a projektové dokumentace je záměr opravy uličních fasád objektu bývalé Tereziánské zbrojnice situované na Biskupském náměstí. V rámci záměru se navrhuje následující práce.

Bude provedena sanace vlhkosti metodou aktivní elektroosmózy po celém vnějším obvodu. Tato úprava má nahradit stávající prvky a zařízení elektroosmózy. Dále má dojít k osekání omítek s očištěním a hloubkovým odspárováním zdiva, k jeho opískování a odsolení parním propařováním, naneseným obětovanými hubenými vápennými omítkami. Obnova omítek bude provedena sanačním omítkovým systémem s certifikací WTA do stanovených výšek určených sanačním projektem.

Dále se navrhuje okartáčování a odstranění nesoudržného nátěru až do úrovně spodní (kordonové) římsy prvního patra a povrchová úprava sjednocovacím štukem. Barevné řešení má respektovat současnou barevnost.

Navrhuje se provedení rubové izolace po obvodu pomocí nerezových desek a obnova anglických dvorků podél ulic Wurmovy a Křížkovského.

Dále se navrhuje vysoušení extrémně zavlhlého zdiva mikrovlnnou technologií a dalšími typy vysoušečů, kontrola a revize dešťových svodů a uličních vpustí, provizorní předlažba chodníku po

provedených výkopech a obnova anglických dvorků.

Předložená projektové dokumentace rovněž obsahuje návrh obnovy štukových prvků, kamenných prvků, kovových prvků a truhlářských prvků (jedná se v podstatě o výčet zamýšlených prací, obsažených v záměrech k restaurování, ke kterým vydal správní orgán rozhodnutí č. j. SMOL/198250/2020/OPP/KO, sp. zn. S-SMOL/155750/2020/OPP ze dne 17.8.2020). V rámci dokumentace je uvedena nová informace o použití tlakové vody k čištění kamenných prvků.

V dalších částech projektové dokumentace jsou obsaženy následující doplňující informace.

V zóně sanace vlhkosti je navrhováno odstranění omítek do stanovených výšek, přičemž upřesnění má být provedeno na základě doplňkového měření při realizaci. V případě, že by byly prováděny zásahy na omítkách nad úroveň novodobých úprav, bude proveden v předstihu restaurátorský průzkum. Zdivo bude následně očištěno na zdravé jádro. Zcela degradované části zdiva budou nahrazeny plnými pálenými cihlami.

K nátěru se navrhuje vápenné nebo silikátové barvy.

V technické zprávě je uvedeno, že se mají použít omítky se zvýšenou odolností proti solím a vlhkosti. Dále se v ní uvádí, že upřesnění použitého druhu omítek bude po vyhodnocení stupně zasolení zdiva a vývoje vlhkosti v konstrukcích.

Stávající poškozené omítky budou odstraněny celoplošně, zdivo se mechanicky očistí od zbytků kontaminovaných omítek a spáry se vyškrabou do hloubky 3 cm. V místech extrémního zasolení se mají použít obětované hubené vápenné omítky. Dále se navrhuje mechanické očištění povrchů pomocí pískování (abrazivního tryskání) a parního propařování, ale také prostřednictvím ocelových kartáčů.

Rubová izolace má být provedena ve formě narážení nerezových desek spojovaných na zámky s ukončovací lištou pod úroveň dlažby, a to po obvodu podsklepené části stavby. Tato technologie je navrhována z důvodu obtížného provedení rubové izolace.

Navrhuje se obnova anglických dvorků. Jedná se o betonové konstrukce, které jsou v současné době v různém stupni poškození vlivem prosakujících dešťových vod a kondenzace vodních par. Vnitřní svislé a vodorovné plochy budou vyspraveny reprofilační stěrkou, dno bude vyspádováno směrem od objektu k stávajícímu odvodnění, povrchová úprava stěn a dna kanálu má být opatřena krystalizačním hydroizolačním nátěrem proti působení zemní vlhkosti. Odizolování stěn anglických dvorků od obvodových stěn bývalé zbrojnice má být provedeno prostřednictvím chemické injektáže mikroemulzním silikonovým krémem.

Dále se navrhuje lokální použití technologie mikrovlnného vysoušení zdiva a technologie sálavých panelů v místech s extrémně zavlhlým zdivem.

V technické zprávě je uvedeno, že barevné řešení bude respektovat současnou barevnost.

Aktivní elektroosmóza – pro odvlhčení zdiva. Pásové vodiče (pól +) budou umístěny do degradovaných ploch nad obkladem soklu. Druhý kladný pól není součástí této stavby a bude se realizovat v návaznosti na obnovu suterénních prostorů. Na tyto prostory bude zpracována projektová dokumentace k samostatnému správnímu řízení. Pro instalaci tyčových elektrod (pól -) se uvažuje s vrty z vnitřní strany (katody o \varnothing cca 2 cm délky cca 50 cm v rozestupech cca 4 m).

V části projektové dokumentace architektonické a stavebně-technické řešení jsou uvedeny následující skutečnosti.

Oddíl A. V suterénu a přízemí po patrovou římsu budou provedeny dvouvrstvé sanační omítky. Povrchově budou upraveny malbou a to dvojnásobným nátěrem na vápenné bázi v odstínu dle původního řešení. V patře až po korunní římsu bude provedena štuková omítka vápenná dvouvrstvá exteriérová, a to pouze v poškozených a degradovaných místech. Povrchově bude fasáda upravena malbou a to dvojnásobným nátěrem na vápenné bázi v odstínu dle stávajícího řešení.

V oddíle B. se uvádí informace, že budou použity vápenné nebo silikátové barvy o pH vyšším jak 11. Dále se zde uvádí, že „o způsobu provedení ve vyšších úrovních bude rozhodnuto po postavení lešení při vlastní realizaci na základě zjištěných skutečností, výsledků laboratorních zkoušek aj.“

Barevné nátěry mají být odsouhlaseny na vzorcích zástupcem NPÚ na kontrolní dni.

Dále se zde uvádí, že „v namáhaných místech od vlivu atmosférických srážek (úroveň pod římsičkou soklu, spodní úroveň omítek nad chodníkem aj.) bude provedena hydrofobizace omítek. Jedná se především o vliv odstříkující vody, tajícího sněhu aj.“ K obnově povrchů budou použity omítky se zvýšenou odolností proti solím a vlhkosti.

Ve smyslu ust. § 14 odst. 6 zákona o státní památkové péči bylo ve věci vydáno písemné vyjádření NPÚ, č. j. NPÚ-391/6773/2021, kde je mj. uvedeno, cituje se: „Mezi chráněné hodnoty předmětné kulturní památky patří mimo základní historické stavební konstrukce, její hmota i vnější plášť, resp. věrohodná podoba jednotlivých částí památky, ale také vnitřní struktura – dispozice – objektu, odrážející charakteristickou specifičnost, provozní a významovou hierarchičnost a diferencovanost jednotlivých typů vnitřních prostorů, atd.“

V závěru písemného vyjádření je uvedeno: Národní památkový ústav jako odborná organizace státní památkové péče na základě prostudování předložených podkladů a znalosti situace konstatuje, že zamýšlené práce nebudou v rozporu se zájmem ochrany výše uvedených kulturně-historických hodnot za těchto podmínek:

1. Orgánu státní památkové péče bude předložen k posouzení ve správním řízení upřesněný návrh rozsahu odstranění omítek do stanovených výšek na základě doplňkového průzkumu měření při realizaci stavby.
2. Nebude realizována navrhovaná rubová izolace zdiva pod úrovní terénu prostřednictvím narážení nerezových desek.
3. V rámci úpravy anglických dvorků nedojde v případě obvodového zdiva objektu bývalé zbrojnice k jeho opatření reprofilační stěrkou a krystalizačním hydroizolačním nátěrem.
4. Nebude realizováno navrhované abrazivní opískování zdiva objektu.
5. Trasy a další zásahy do hmoty památky v souvislosti s nově budovaným systémem elektroosmózy, které budou realizovány v původních historických stavebních konstrukcích (zdivu, omítkách atd.), budou provedeny pouze v rozsahu (šířce, hloubce a tloušťce) potřebném pro umístění příslušných prvků a rozvodů, přičemž tyto zásahy budou prováděny řezáním či frézováním a provrtáváním v dotčených konstrukcích.
6. Sanační omítkový systém, který bude použit při obnově fasád, bude nehydrofobní.
7. K obnově omítek fasád nad zónou sanace vlhkosti zdiva budou použity malty svým složením, strukturou a barevností blízké se maltám použitým k vyhotovení stávajících omítek nacházejících se v bezprostředně navazujících částech omítaných ploch. Způsob povrchového zpracování nových omítek bude shodný s povrchovým zpracováním uvedených starších omítek.
8. Nebude provedena celoplošná povrchová úprava omítek sjednocujícím štukem. Celoplošné přeštukování lze provést pouze lokálně v partiích, kde dojde z důvodu sanačních opatření k celkovému nebo k převážnému osekání stávajících omítek v rámci parteru.
9. Po provedení sanačních opatření budou dlážděné plochy dotčených chodníků uvedeny do původního stavu, tj. nedojde k navrhované provizorní předlažbě chodníků po provedených výkopech a obnově anglických dvorků.
10. K nátěru omítaných ploch fasád budou použity barvy na vápenné bázi. Před provedením celkového nátěru budou na jednu z fasád vyneseny vzorky navrhovaných barev o velikosti do 0,5 m² (nejlépe poblíž míst s ponechanými omítkami se stávající barevnou povrchovou úpravou). Posouzení dosažení shody obnovované barevnosti se stávající barevností fasád bude provedeno v rámci kontrolního dne, a teprve po konstatování orgánu státní památkové péče, že vzorky odpovídají zmiňovaným vzhledovým požadavkům, lze tyto práce provést jako celek.
11. V soklových partiích fasád namáhaných vlhkostí vlivem atmosférických srážek nebude provedena navrhovaná hydrofobizace omítek.
12. Nebude provedeno navrhované oplechování horní plochy říms suprafenester okenních otvorů (prvek Kl 6).

13. Orgánu státní památkové péče bude předložen k posouzení návrh prvků grafického označení objektu (návrh prvků 05).

14. Ve fázi čištění kamenných prvků památky nebude použita tlaková voda na soudržné části, ale bude použita voda s regulovaným tlakem vody.

V písemném vyjádření NPÚ jsou také obsažena tato dvě doporučení, cituje se:

„Doporučujeme nečistit zdivo prostřednictvím navrhovaných ocelových kartáčů. Použití ocelových kartáčů pro čištění se obecně nedoporučuje, a to z důvodu rizika zanechávání stop železa v porézni struktuře čištěných materiálů a poté i na fasádě. Za vhodnější pro čištění fasád jsou považovány silonové kartáče.

Dále doporučujeme zvážit možnost volby jiné barevnosti fasád, vycházející ze staršího řešení doloženého na objektu (např. kombinace okr pro pasivní plochy a bílá pro aktivní články). K věrohodnému doložení stávající barevnosti, odsouhlasené odbornou organizací státní památkové péče v roce 1997, se nepodařilo dohledat relevantní podklady. Tato barevnost se jeví jako ne příliš věrohodná.“

V souladu s ustanovením § 36 odst. 3 správního řádu byl žadatel seznámen s předmětným písemným vyjádřením NPÚ, č. j. NPU-391/6773/2021, a byla mu dána možnost se k danému podkladu vyjádřit.

Dne 8.2.2020 obdržel správní orgán stanovisko žadatele k navrženým podmínkám uvedeným v písemném vyjádření NPÚ. Ve stanovisku žadatel uvedl, že souhlasí s podmínkami č. 1, č. 7, č. 9, č. 10, č. 12, č. 13, a č. 14. Nesouhlas vyjádřil žadatel ke zbývajícím podmínkám, tj. č. 2, č. 3, č. 4, č. 5, č. 6, č. 8 a č. 11.

K doporučení NPÚ, aby bylo fasádní zdivo po osekání omítek očištěno pomocí rýžových, popř. silonových kartáčů namísto použití ocelových kartáčů, aby bylo vyloučeno riziko zanechání stop železa v porézni struktuře čištěných materiálů, žadatel vyslovil ve svém stanovisku souhlas. K doporučení na změnu barevnosti se žadatel nevyjádřil.

Magistrát města Olomouce, odbor památkové péče se při posuzování žádosti a předložené projektové dokumentace, zabýval celým písemným vyjádřením NPÚ a námitkami žadatele, přičemž správní orgán státní památkové péče dovedl následující:

Podmínka č. 1 – tuto podmínku stanovil správní orgán do výroku závazného stanoviska z důvodu zohlednění jedné ze základních zásad současné památkové péče, a to zásady *šetrnosti přístupu k dochované historické substanci* (tj. potřeby zachování hmotové autenticity – původní materie – památky v co největší možné míře). I když na základě údajů obsažených v projektových dokumentacích k poslední generální rekonstrukci objektu, která proběhla v 90. letech 20. století, lze předpokládat, že notná část dochovaných historických omítek byla z dotčených ploch fasád odstraněna (pozn. v projektové dokumentaci k obnově fasád z 02/92, firmy Alfa-Projekt, i. č. 3847 - spisovna dokumentačních fondů NPÚ ÚOP OL, se vyskytuje informace o návrhu odstranění převážné části stávajících omítek, a v projektové dokumentaci k sanaci vlhkého zdiva 01/92 Ing. Michaela Balíka, CSc., i. č. 3846 - spisovna dokumentačních fondů NPÚ ÚOP OL, se vyskytuje informace o návrhu odstranění omítek v přízemí do výše soklu a do výše 80 cm nad okraje vlhkostních map), každé takové další odstraňování omítek s sebou nese pouze zásahy do omítaných ploch, ale také zásahy do podkladního zdiva a tím i jeho úbytek. Proto je nutné takovéto destrukční práce omezit na nezbytné minimum a zachovat co nejvíce původní hmoty památky. Blíže nespecifikovaný rozsah odstraňování omítek s sebou může nést nadbytečné zásahy do původních konstrukcí památky, z tohoto důvodu tedy požadujeme specifikaci takových zásahů a jejich posouzení ve standardním správním řízení.

Dále správní orgán upozorňuje, že předložená projektová dokumentace obsahuje závazek k provedení restaurátorského průzkumu pro případ, že by byly prováděny zásahy na omítkách nad úrovní novodobých úprav. Není zde však uvedena informace, že by mělo následně dojít k posouzení výsledků tohoto průzkumu a k odsouhlasení návrhu odstraňování omítek orgánem státní památkové péče. I z tohoto důvodu je tato podmínka stanovena.

Podmínka č. 2 – tuto podmínku nestanovil správní orgán do výroku závazného stanoviska, neboť jak uvádí žadatel ve svém stanovisku k písemnému vyjádření, cituje se: *„Rubová izolace pomocí nerezových desek spojených zámkem byla navržena z důvodu reálné možnosti provedení, z důvodu*

četnosti výskytu inženýrských sítí a současně aby nedocházelo k záboru veřejného prostranství, kde je relativně vysoká četnost pohybu osob, i vysoká frekvence dopravy. V 90. letech minulého století byl v lokalitě prováděn rozsáhlý archeologický průzkum, který potvrdil archeologické nálezy, ale tyto se bezprostředně svým výskytem nedotýkají předmětných obvodových stěn bývalé Tereziánské zbrojnice. O tom svědčí i novodobě provedené tzv. anglické dvorky, ale i realizované inženýrské sítě.“

Způsob provedení rubové izolace pomocí nerezových desek je zcela reverzibilního charakteru vzhledem k odvlhčovanému objektu a svým způsobem provedení nemá žádný negativní vztah na historické konstrukci zdiva. Tyto práce na rubové izolaci s možnou vzduchovou mezerou nepovedou k poškození památky z důvodu rizika přenosu vlhkostní zóny či zóny odpařování vody ze zdiva a krystalizace stavebně rozpustných solí do navazujících úrovní kamenných ostění sklepních oken aj. Pro reálnost způsobu provedení je stanovena v projektu sanace i podmínka, že práce budou v předstihu konzultovány s organizací oprávněnou k provádění archeologických výzkumů.

K rubové izolaci pomocí nerezových desek pak uvádí žadatele ve svém stanovisku následující, cituje se: „*Od rubové izolace nerezovými deskami může být upuštěno v případě, že tato bude prováděna v době obnovy chodníků zajišťované Magistrátem města Olomouce (plánovaný termín nám není znám). Rubová izolace by byla prováděna plošnými odvětrávacími deskami se vzduchovou mezerou od obvodového zdiva. Izolaci lze provádět i s časovým odstupem.“*

Podmínka č. 3 – tuto podmínku nestanovil správní orgán do výroku závazného stanoviska, neboť veškeré práce při obnově anglických dvorků z ulice Křížkovského a Wurmova budou prováděny výhradně na novodobých konstrukcích a v žádném případě tak nemůže dojít k dotčení historického zdiva objektu zbrojnice.

Podmínka č. 4 – tuto podmínku nestanovil správní orgán do výroku závazného stanoviska, neboť v projektové dokumentaci je uvažováno s očištěním pískováním zdiva pro otevření pórovitosti zdiva po odstranění dříve provedeného nevhodného sanačního omítkového systému s vysokým podílem cementových částic, které omezuje přirozený odvod vodních par ze zdiva. Návrh na opatření tímto způsobem odstraňuje příčiny a důsledky provedení kotvicí vrstvy omítkového systému, neboť nelze reálně předpokládat, že prostým očištěním mechanickým způsobem, a to jak strojním nebo ručním způsobem by nedošlo k hloubkovému narušení povrchu zdiva.

Vlastní suché pískování, jak uvádí žadatel ve svém stanovisku k písemnému vyjádření NPÚ, je prováděno s regulovaným tlakem a nejedná se o hloubkové abrazivní odstranění povrchových úprav, kdy by se jednalo o úbytky hmoty původní materie, která není ve své hmotě degradována. Toto se týká i ložných spár ve zdivu, kdy bude provedeno pouze odspárování zdiva s výskytem škodlivých stavebně rozpustných solí. Případné odstranění zcela nesoudržných hmot zdiva bude provedeno v rámci osekání omítek, hrubého očištění zdiva a vlastním odspárováním. Při technologii očištění zdiva pískováním není samozřejmě uvažováno se způsobem abrazivního zásahu do zdiva. Pro očištění zdiva bude použit pouze křemičitý písek (ne ocelové broky, ocelová drť či struska), který nemá invazivní charakter a nezanáší do zdiva chemické látky. Způsob očištění zdiva je možné provádět i pomocí tlakových myček, kdy je výstupní tlak vody cca 180 barů s průtokem vody do 600 l/hod. Použití tlakového tryskání vody pro očištění povrchů >800 barů s průtokem vody 1080 l/hod je vyloučeno. Na základě výše uvedeného bude očištění povrchu provedeno regulovaným pískováním.

Podmínka č. 5 – tuto podmínku nestanovil správní orgán do výroku závazného stanoviska, neboť veškeré trasy obnovy elektroosmotického systému v 1.NP budou realizovány podle projektu sanace v úrovních původního systému elektroosmózy v 90. letech 20. století a s využitím trasování pro jednotlivé propoje, tj. vč. průvrtů a propustů v konstrukcích.

Podmínka č. 6 – tuto podmínku nestanovil správní orgán do výroku závazného stanoviska, neboť jak uvádí žadatel ve svém stanovisku k písemnému vyjádření NPÚ, pro obnovu omítek v soklové i nadsoklové části budou použity z důvodu chemismu zdiva omítky s certifikací WTA s požadavky památkové péče na obnovu památkově chráněných objektů. Jedná se o tzv. omítky hydrofilní, které umožňují regulaci vnější vlhkosti ve vztahu na odvod vodních par ze zdiva. Použití nehydrofobních omítek je tedy vyloučeno. Požadavky na omítky jsou specifikovány v projektu sanace u bodu č. 2.2.1.

Podmínka č. 7 – tuto podmínku stanovil správní orgán do výroku závazného stanoviska z následujícího důvodu. Požadavek na použití určitého materiálového složení malt k obnově omítek vychází ze zásady *věrohodného ztvárnění* konkrétní dobové stavební konstrukce historické stavby a

rovněž i jejího celku a zásady *celistvé interpretace*, kdy úpravy objektu nebo jeho části by měly respektovat jeho celkový charakter a vyznění. Z důvodu materiálového a optického scelení omítkových vrstev (pozn. navázání nových omítek na omítky staré, ponechávané) je totiž třeba, aby malty pro nové omítky svým složením, druhem, frakcí a poměry plniva a pojiva, se co nejvíce blížily maltám, z nichž byly vyhotoveny ponechávané omítky, tedy aby se nové omítky svou strukturou, vlastnostmi a barevností po vyschnutí co nejvíce blížily existujícím ponechávaným omítkám.

Totéž platí i pro povrchové zpracování omítek. Použití jiných materiálů při jiném způsobu povrchového zpracování by mohlo stavbu vizuálně (esteticky) poškodit. Hrozí riziko odlišných projevů jednotlivých omítkových vrstev v rámci jedné plochy při rozdílné pevnosti, pružnosti, tepelné roztažnosti, nasákavosti, velikosti a distribuci pórů, povrchové úpravě atp., což v důsledku může vést i k narušování původních materiálů a estetického vzhledu památky.

Podmínka č. 8 – tuto podmínku nestanovil správní orgán do výroku závazného stanoviska, neboť projekt sanace určuje celoplošné přeštukování fasády v úrovni 1.NP po kordonovou římsu v úrovni stropů 1.NP z důvodu rozdílné granulometrie povrchové štukové úpravy sanačních úprav soklové části ve vztahu na nadsoklovou část. Stavebním projektem je řešena povrchová štuková úprava výtvarných prvků vč. profilace fasády tak, aby nebyla dotčena hmotová a vizuální autenticita památky.

Podmínka č. 9 – tuto podmínku stanovil správní orgán do výroku závazného stanoviska; s její oprávněností souhlasí i žadatel, když ve svém stanovisku k písemnému vyjádření NPÚ uvedl, že předlažba chodníků v návaznosti na rubovou izolaci a obnova anglických dvorků podél ulice Wurmova a Křížkovského je uvažována s obnovou pochůzích ploch do původního stavu (dle textu ve zprávě sanace jde o provizorní stav). Chodníky v dotčené stávající úpravě budou zdokumentovány před rozebráním za účasti majetkového správce pozemních komunikací a po dokončení prací budou protokolárně předány. Legislativní postup bude řešen investorem stavby a jeho pověřeným technickým dozorem stavby.

Podmínka č. 10 – podmínku k barevnosti fasád, tak jak ji navrhl NPÚ, cituje se: „*Před provedením celkového nátěru budou na jednu z fasád vyneseny vzorky navrhovaných barev o velikosti do 0,5 m² (nejlépe poblíž míst s ponechanými omítkami se stávající barevnou povrchovou úpravou). Posouzení dosažení shody obnovované barevnosti se stávající barevností fasád bude provedeno v rámci kontrolního dne, a teprve po konstatování orgánu státní památkové péče, že vzorky odpovídají zmiňovaným vzhledovým požadavkům, lze tyto práce provést jako celek.*“ – nelze stanovit to výroku závazného stanoviska, a to i vzhledem k tomu, že v žádosti ani v předložené dokumentaci – její technické zprávě není navržen konkrétní vzorník k provedení nátěru fasád ani čísla barev; je tam pouze uvedeno, že „*barevné řešení bude respektovat současnou barevnost*“. Tento názor správního orgánu je odlišný od názoru žadatele, který s navrženou podmínkou formulovanou NPÚ, souhlasí.

Nejdříve je nutné návrh celkového barevného řešení fasád posoudit v samostatném správním řízení, ve kterém bude podmínka k barevnosti fasád dále specifikována v tom směru, že nátěry všech fasád budou provedeny vápennými barvami, a že odsouhlasení vzorků bude provedeno na místě samém zástupcem orgánu státní památkové péče.

Povinnosti lze ukládat jen na základě zákona nebo v jeho mezích. Zákon o státní památkové péči v § 14 - odst. 1 i odst. 2 předpokládá, že omezující povinnost bude uložena orgánem státní památkové péče, v dané věci Magistrátem města Olomouce, odborem památkové péče. Ten je oprávněn rozhodovat ve správním řízení a zakládat práva a povinnosti individuálními správními akty. Tato pravomoc není svěřena komisi složené ze zástupců správního orgánu I. stupně a NPÚ a není ani v pravomoci správního orgánu takovouto pravomoc založit.

Zákon o státní památkové péči nikde nestanovuje velikost vzorků fasádní barevnosti. Podmínku, tak jak je navržena NPÚ nelze proto stanovit. Požadavek NPÚ na velikost vzorků 0,5 m² je naddimenzovaný a neúměrně finančně nákladný v případě, že by vzorek nebyl odsouhlasen.

V písemném vyjádření NPÚ navíc doporučujeme „*zvážit možnost volby jiné barevnosti fasád, vycházející ze staršího řešení doloženého na objektu (např. kombinace okr pro pasivní plochy a bílá pro aktivní články).* K věrohodnému doložení stávající barevnosti, odsouhlasené odbornou organizací státní památkové péče v roce 1997, se nepodařilo dohledat relevantní podklady. Tato barevnost se jeví jako ne příliš věrohodná.“

K tomuto doporučení správní orgán poznamenává, že doporučení uvedené v písemném vyjádření NPÚ ponechává správní orgán jako doporučení, a je na zvážení žadatele a investora, jestli se bude doporučením řídit, či nikoli.

Obecné použití vápenných barev je zcela v souladu s principy památkové péče ve vztahu ke stavebním úpravám historických objektů. Důvodem je zohlednění zásady věrohodnosti ztvárnění konkrétní stavební konstrukce památky, k čemuž je potřeba, aby povrchová úprava fasád nátěrem byla provedena za použití historicky adekvátních, tradičních materiálů. Stavby, které byly vystavěny či významněji stavebně upraveny na našem území před rokem 1900 a měly původně natírané fasády, což je i případ předmětné památky, byly historicky používanou nátěrovou hmotou barvy na vápenné bázi. Tento fakt byl respektován i v návrhu v projektové dokumentaci a bude též respektován při vlastní realizaci obnovy vnějších omítaných ploch dotčených částí památky. Vápenné nátěry totiž mají specifické vlastnosti, které nelze jinými typy barev adekvátně napodobit (pozn. díky absenci titanové běloby neodráží tak výrazným způsobem světlo a nevytváří dokonale monotónní „tupý“ povrch omítek, přirozeně stárnou v souvislosti se stárnutím omítaných ploch atp. Nátěr lze provést i silikátovou barvou, neboť silikátové barvy jsou užívané již od závěru 19. století. Svým minerálním charakterem a způsobem stárnutí jsou pro obnovu historického objektu adekvátní a již tradiční.

Návrh konkrétního barevného řešení všech uličních fasád bude tedy předmětem samostatného správního řízení u orgánu státní památkové péče.

Podmínka č. 11 – tuto podmínku nestanovil správní orgán do výroku závazného stanoviska, neboť jak uvedl žadatel ve svém stanovisku k písemnému vyjádření, cituje se: „*v návaznosti na bod 2.2.1 projektu sanace bude provedena hydrofobizace soklových partií fasády, a to jak z vlivu odstříkující vody a tajícího sněhu, tak především vod stékajících po fasádě, kdy dochází ke zvýšenému namáhání soklových částí od působení mrazových cyklů s následnou degradací omítek soklů. Hydrofobizace může být i součástí fasádních barev. Bez těchto úprav je obtížné zaručit záruční dobu na provedené práce. Vzhledem k tomu, že v delším časovém předstihu bude provedena mírná (drátová) elektroosmóza a zdivo bude již částečně odvlhčeno a odsoleno (i v návaznosti na odsolení zdiva obětovanými omítkami) lze reálně předpokládat, že nátěry fasády vč. hydrofobizace s difúzním odporem $<0,1$ m budou z hlediska dodatečného odvodu vodních par ze zdiva zcela dostatečné. Současně bude přímo zajištěno negativní působení z vnějšího působení relativní vlhkosti prostředí.*“

Vzhledem k jednoznačným odborným zdůvodněním u podmínek č. 2, č. 4, č. 6, č. 9 a č. 11 použil správní orgán citace ze stanoviska žadatele, a to s jeho souhlasem.

Podmínka č. 12 – tuto podmínku stanovil správní orgán do výroku závazného stanoviska z důvodu, že navrhované oplechování horní římsy nad suprafenestrami okenních otvorů nemá žádné historické a ani konstrukční opodstatnění. Na dobových vyobrazeních a fotografiích objektu není zachyceno, že by římsy byly takovouto úpravou někdy opatřeny. Není tomu tak ani v současné době. Navíc žádná z říms nevykazuje poruchy způsobené např. vlivem dešťové vody, proto je jejich navrhované oplechování jeví jako nadbytečné. Stávající „krytí“ říms vystoupením profilované korunní římsy je dostačující a případné oplechování by tak vedlo jen k estetickému poškození vnějšího vzhledu památky a k jejímu znevěrohodnění.

Podmínka č. 13 – tuto podmínku stanovil správní orgán do výroku závazného stanoviska z důvodu, že z předložené projektové dokumentace není možné objektivním způsobem posoudit návrh prvků grafického označení objektu. Proto správní orgán požaduje předložení dostatečně konkrétního návrhu realizace daného prvku k posouzení správnímu orgánu v samostatném správním řízení. Správní orgán doporučuje zvážit potřebu instalace nových informačních panelů na fasády objektu, navíc materiálovým provedením zcela odlišných od stávajících označení.

Podmínka č. 14 – tuto podmínku stanovil správní orgán do výroku závazného stanoviska z důvodu šetrnosti přístupu k dochované historické substanci, kdy je kladen důraz na zachování originální hmoty památky, bez nešetrných zásahů do povrchu památky, neregulovaným proudem tlakové vody. Navržený postup není zároveň v souladu s provedeným restaurátorským průzkumem (na který bylo vydáno rozhodnutí správního orgánu), kdy bylo pro fázi čištění kamenných prvků navrženo užití netlakované vody v kombinaci s očištěnou suchou cestou pomocí štětinových kartáčů.

Správní orgán hodnotí podklady pro vydání rozhodnutí v jejich souboru jako celek, v jejich vzájemných souvislostech. Při hodnocení podkladů pro vydání rozhodnutí postupuje vždy v rámci

správního uvážení na základě zásad správního řízení. Opatřené důkazy musí správní orgán vždy hodnotit s přihlédnutím k ostatním podkladům, v jejich vzájemných vztazích, podmiňujících se souvislostech, což také v předmětném řízení řádně provedl. V souladu s ustanovením § 14 odst. 6 zákona o státní památkové péči je příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností povinen si vyžádat do řízení písemné vyjádření NPÚ. Toto vyjádření představuje obligatorní podklad pro rozhodnutí podle ustanovení § 14 zákona o státní památkové péči, bez kterého nelze dané správní rozhodnutí vydat, vyjma tehdy, kdy je správnímu orgánu stanovena povinnost vyžádat si písemné vyjádření a vyčkat na jeho doručení ve stanovené lhůtě podle ustanovení § 14 odst. 6 zákona o státní památkové péči, pokud ve stanovené lhůtě správní orgán písemné vyjádření neobdrží, lze závazné stanovisko vydat i bez tohoto podkladu.

K podmínkám, které správní orgán nestanovil do výroku závazného stanoviska, správní orgán dále uvádí, že písemné vyjádření NPÚ je jako podklad pro rozhodnutí důkazem ve smyslu ustanovení § 51 odst. 1 správního řádu. Správní orgán podle ustanovení § 50 odst. 4 zákona správního řádu, je povinen hodnotit důkazy podle své úvahy, a to každý důkaz jednotlivě a všechny důkazy v jejich vzájemné souvislosti. Není tak povinností správního orgánu respektovat závěry písemného vyjádření NPÚ, neboť správní řízení je ovládáno zásadou volného hodnocení důkazů - správní orgán hodnotí vyjádření odborné organizace podle své úvahy jako kterýkoliv jiný podklad pro rozhodnutí. Je nutné zdůraznit, že zákon o státní památkové péči ani jiný právní předpis nestanoví, že písemné vyjádření NPÚ je pro správní orgán závazné.

Žádný právní předpis neukládá správnímu orgánu, aby rozhodoval vždy v souladu pouze s jedním z důkazů, a to zvláště v případech, kdy z ostatních či jiných důkazů vyplývá opak. Síla důkazu pak spočívá na jeho vypovídací hodnotě, především na schopnosti jasně a nesporně popsat důvody svých závěrů. Opatřené důkazy musí správní orgán vždy hodnotit s přihlédnutím k ostatním podkladům, v jejich vzájemných vztazích, podmiňujících se souvislostech, což také v předmětném řízení řádně provedl.

V § 29 odst. 3 zákona o státní památkové péči, je uvedeno, že: „*obecní úřad obce s rozšířenou působností se při plnění svých úkolů opírá o odbornou pomoc odborné organizace státní památkové péče.*“ Jedná se tedy o obecné konstatování, výraz legitimní nedůslednosti zákonodárce, nikoliv o povinnost se opírat vždy o tuto pomoc odborné organizace státní památkové péče, zvláště pokud správní orgán je schopen danou věc sám vyhodnotit na základě svých odborných znalostí.

Magistrát města Olomouc, odbor památkové péče, jako příslušný orgán státní správy na úseku státní památkové péče v rámci probíhajícího řízení posoudil žádost, projektovou dokumentaci a všechna shromážděná stanoviska a připomínky a dovedl, že realizace navrhovaných prací bude po svém provedení při splnění podmínek uvedených ve výroku závazného stanoviska v souladu se zájmy státní památkové péče.

Poučení o opravném prostředku:

Proti tomuto závaznému stanovisku **nelze** v souladu s ustanovením § 149 odst. 1 správního řádu **podat samostatné odvolání**, neboť tento úkon není samostatným rozhodnutím. Pokud toto závazné stanovisko znemožňuje vyhovět výše uvedené žádosti, příslušný stavební úřad v souladu s ustanovením § 149 odst. 6 správního řádu nebude provádět další dokazování a žádost zamítne. **Až proti rozhodnutí příslušného stavebního úřadu je možné podat odvolání**, které umožní, aby bylo v souladu s ustanovením § 149 odst. 7 správního řádu přezkoumáno toto závazné stanovisko.

Mgr. Vlasta Kauerová
vedoucí odboru památkové péče

Rozdělovník:

- Atelier Polách & Bravenec s.r.o., Mahlerova 240/15, 779 00 Olomouc (DS)
- spis

Na vědomí:

- Magistrát města Olomouce, odbor stavební, odd. pozem. staveb, Hynaisova 34/10, 779 00 Olomouc (interně elektronicky)
- Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Olomouci, Horní náměstí 410/25, 779 11 Olomouc (DS)

